

1 Findes der i denne medlemsstat en lovbestemt ordning om formueforholdet mellem ægtefæller? Hvad foreskriver den?

1.1 Formueordning: den nationale lovgivning på det civilretlige område og lovgivningen i visse selvstyrende regioner

Spanien har ikke kun én lovgivning for hele det nationale territorium eller én ordning for formueforholdet mellem ægtefæller. Nogle selvstyrende regioner har sammen med staten kompetence på det civilretlige område (alle regioner er dog ikke kompetente til at lovgive om formueordninger mellem ægtefæller). Dette betyder, at alle spaniere har et specifikt regionalt statsborgerskab *vecindad civil* ud over deres spanske statsborgerskab. Dette statsborgerskab er afgørende for, om de er underlagt den nationale eller særlige lovgivning på det civilretlige område eller lovgivningen i den selvstyrende region (den civile lovbogs artikel 14).

De regioner, som har deres egne civilretlige regler, er Aragonien, Catalonien, Balearerne, Navarra, Baskerlandet, Galicien og den selvstyrende region Valencia (Valencia regulerer dog ikke formueforholdet mellem ægtefæller, da den lovgivning, som regionen havde vedtaget på daværende tidspunkt, blev erklæret forfatningsstridig af den spanske forfatningsdomstol (*Tribunal Constitucional*)). Borgerne i andre selvstyrende regioner har således regionalt statsborgerskab ifølge national lovgivning (*vecindad civil común*) (artikel 14 i den spanske civile lovbog (*Código Civil*) indeholder bestemmelser om, hvordan dette regionale statsborgerskab opnås).

— For så vidt angår ægteskaber mellem spanske statsborgere (uden en international tilknytning) skal der med henblik på at fastslå, hvilken lovgivning der finder anvendelse på formueforholdet mellem ægtefæller, og hvilke regler der skal anvendes i den konkrete sag (den nationale lovgivning eller lovgivningen i en selvstyrende region), henvises til de interregionale retsregler, der er indeholdt i den indledende titel på den spanske civile lovbog (*Título Preliminar del Código Civil*) (den civile lovbogs artikel 9.2 og 16).

For ægtefæller, der er underlagt den nationale lovgivning på det civilretlige område, finder reglerne i den civile lovbog anvendelse.

Hvis ægtefællerne ikke har regionalt statsborgerskab ifølge national lovgivning, anvendes lovgivningen på det sted, hvor den ene af parterne har opnået regionalt statsborgerskab eller har sit sædvanlige opholdssted, og dette aftales mellem parterne i et officielt bekræftet dokument forud for ægteskabets indgåelse. I mangel af et sådant valg anvendes lovgivningen på deres fælles sædvanlige opholdssted umiddelbart efter ægteskabets indgåelse, og ellers lovgivningen på det sted, hvor ægteskabet blev indgået.

Hvis ægtefællerne har forskellige regionale statsborgerskaber, og den lovgivning, der regulerer deres to statsborgerskaber, foreskriver en ordning for ægtefællernes formueforhold med særeje (hvis der ikke var bestemmelser om en sådan ordning i de tidligere regler), finder denne ordning som fastsat i den civile lovbog anvendelse på dem.

— Hvis en af ægtefællerne ikke er spansk, eller hvis ægteskabet har tilknytning til et andet land, afgøres lovvalget efter bestemmelserne i artikel 33 i forordning (EU) 2016/1103. Det er underforstået, at der i artiklen — for så vidt angår spanske statsborgere og i det omfang forordningen anvender nationalitet som en tilknytningsfaktor — henvises til regionalt statsborgerskab.

Begrebet "regionalt statsborgerskab" finder imidlertid kun anvendelse på spanske statsborgere (artikel 15 i den civile lovbog), og da det ikke gælder for udlændinge, anvendes artikel 33, stk. 2, og erstatter kriteriet om statsborgerskab med kriteriet om den tætteste tilknytning, dvs. at loven i den territoriale enhed, som ægtefællerne har den tætteste tilknytning til, finder anvendelse.

1.2 Formueforhold mellem ægtefæller, der finder anvendelse i mangel af en aftale mellem ægtefællerne i den civile lovbog og lovgivningen i de selvstyrende regioner.

For at fastslå den gældende ordning for formueforholdet mellem ægtefællerne, hvis ægtefællerne ikke har indgået en aftale herom, anvendes således standardordningen, der er forskellig alt efter de gældende interne civilretlige bestemmelser:

Den civile lovbog (som finder anvendelse, medmindre den gældende lov er loven i Aragonien, Catalonien, Balearerne, Navarra, Baskerlandet eller Galicien): akkvisitionsfællesskabet (*sociedad de gananciales*) (artikel 1344 ff. i den civile lovbog). Under denne ordning er erhvervelser og goder, som hver af ægtefællerne opnår, fælles. Ægtefællernes egne (personlige) aktiver omfatter hovedsagelig aktiver, der er bragt med ind i ægteskabet, aktiver, der er erhvervet vederlagsfrit under ægteskabet, eller aktiver, der er modtaget som erstatning for personlige aktiver. Den hovedbopæl, der er erhvervet før ægteskabets indgåelse, er omfattet af en særlig ordning, hvorefter bopælen i modsætning til øvrige aktiver, der er erhvervet inden ægteskabets indgåelse (som stadig er personlige), bliver fælles i forhold til betalinger, der efterfølgende foretages med de fælles aktiver. I tilfælde af tvivl formodes formuefællesskab. Ordningen for hæftelse for gæld med de fælles aktiver (*régimen de responsabilidad de los bienes gananciales*) reguleres på samme måde og omfatter formue, der hidrører fra ægtefællernes normale udøvelse af deres erhverv, håndværk eller fag. Hver ægtefælle hæfter i første omgang alene for sin personlige gæld, og kun ægtefællens personlige aktiver kan anvendes til at indfri gælden, men hvis denne ikke er tilstrækkelig, kan kreditorerne gøre udlæg i de fælles aktiver. I så fald kan den anden ægtefælle anmode om opløsning af akkvisitionsfællesskabet (*sociedad de gananciales*), og der kan kun gøres udlæg i den gældssatte ægtefælles andel af de fælles aktiver. Ægteskabet er herefter omfattet af ordningen med fuldstændigt særeje (*régimen de separación de bienes*). Fælles aktiver forvaltes i fællesskab (selv om den daglige husholdning (*potestad doméstica*) kan udføres af begge ægtefæller). Personlige aktiver forvaltes af den ægtefælle, der ejer de pågældende aktiver (hvis der er tale om en fælles bolig, som kun tilhører den ene ægtefælle, skal den anden ægtefælle dog give samtykke, ellers er en retskendelse påkrævet). Begge ægtefæller skal give samtykke til overdragelsen af eller sikkerhedsstillelsen i fælles aktiver.

Aragonien: den aragonske ordning med formuefællesskab (*consorcio conyugal aragonés*). Denne ordning er reguleret i artikel 210 ff. i den civile lovbog for den selvstyrende region Aragonien (*Código de Derecho Foral de Aragón*). Under denne ordning er erhvervelser og goder, der hidrører fra ægtefællernes arbejde, aktiviteter eller fra afkast på deres aktiver, fælles. Ægtefællernes egne (personlige) aktiver omfatter hovedsagelig aktiver, der er bragt med ind i ægteskabet, aktiver, der er erhvervet vederlagsfrit under ægteskabet, eller aktiver, der er modtaget som erstatning for personlige aktiver. I tilfælde af tvivl formodes formuefællesskab. Efter aragonsk civilret er aktiver, der er erhvervet før ægteskabets indgåelse, herunder hovedbopælen, stadig personlige, medmindre betalingen af hele prisen er blevet udsendt og betales fuldt ud efter ægteskabets indgåelse med fælles midler. Ordningen for hæftelse for gæld med de fælles aktiver (*régimen de responsabilidad de los bienes consorciales*) reguleres som følger: Hvis gælden er stiftet af den ene af ægtefællerne,

hæfter ægtefællen alene med sin personlige formue. Hvis de personlige aktiver ikke er tilstrækkelige, og hvis der søges fyldestgørelse i de fælles aktiver for en gæld, som er stiftet af den ene af ægtefællerne, kan den anden ægtefælle udøve sin ret til at beskytte værdien af sin egen del af de fælles aktiver ved at begære formuefællesskabet opløst, dog udelukkende med det formål at fastsætte den værdi, der skal beskyttes, uden at formuefællesskabet ophører. Det bør nævnes, at den efterlevende ægtefælle har en brugsret (*usufructo viudal aragonés*) ifølge aragonsk ret, der — selv om det er en arveret — også er et tilsagn om en ret til ægtefællens ejendom (*derecho expectante de viudedad*).

Catalonien: særeje (*separación de bienes*) (artikel 232-1 i den catalanske civile lovbog (*Código Civil de Cataluña*)). Under denne ordning har ægtefællen ejendomsret, brugsret og fri råderet over hele sin formue og forvalter denne. Hvis det er vanskeligt at afgøre, hvilken af ægtefællerne der er indehaver af et aktiv eller en rettighed, anses aktivet eller rettigheden for at tilhøre dem begge i to lige store udelelige dele. Det formodes imidlertid, at genstande, som tjener til en ægtefælles personlige brug og ikke har en stor værdi, og genstande, som anvendes direkte i udøvelsen af ægtefællens erhverv, tilhører ægtefællen.

Balearerne: særeje (*separación de bienes*) (artikel 3 i den baleariske civile lovbog (*Compilación de Derecho Civil de las Islas Baleares*) for Mallorca, artikel 65 for Menorca og artikel 67 for Ibiza og Formentera). Under denne ordning er en ægtefælles personlige formue den formue, der tilhørte ægtefællen på tidspunktet for ægteskabets indgåelse, og de aktiver, som ægtefællen erhverver under ægteskabet.

Navarra: formuefællesskab (*conquistas*) (lov nr. 87 ff. i lovbogen *Fuero Nuevo de Navarra*). Under denne ordning omfatter de fælles aktiver bl.a. aktiver, der erhverves af ægtefællerne under ægteskabet gennem arbejde eller enhver anden aktivitet, samt afkast eller andre indtægter fra den fælles og personlige formue. De personlige aktiver omfatter aktiver, der er erhvervet af en ægtefælle mod vederlag før ægteskabets indgåelse, selv om erhvervelsen eller modydelsen under ægteskabet helt eller delvist blev betalt med den anden ægtefælles eller formuefællesskabets midler eller med de midler, der blev erhvervet mod vederlag før eller under ægteskabet. Al formue, der ikke kan dokumenteres som personlig formue, betragtes som fælles formue. Den fælles bolig med indbo er omfattet af en særlig ordning, når erhvervelsen eller den fulde eller delvise betaling heraf er sket under ægteskabet, selv om ejendomsretten blev erhvervet inden ægteskabets indgåelse. Hvis hele betalingen blev foretaget af den ene ægtefælle alene, indgår den fælles bolig og indboet i ægtefællens personlige formue. Hvis betalingen er foretaget med midler fra begge ægtefællernes personlige formue, ejer de hver en andel af den fælles bolig og indboet i forhold til deres respektive bidrag. Hvis betalingen er foretaget med midler fra en af eller begge ægtefællernes private aktiver og med midler fra de fælles aktiver, skal samejet stå i forhold til den enkelte ægtefælles og formuefællesskabets bidrag. Ordningen for forvaltning af og hæftelse for gæld med de fælles aktiver og personlig formue er også reguleret. I tilfælde af privat gæld kan kreditoren begære udlæg i fælles aktiver, hvis den gældsatte ægtefælles personlige formue ikke er tilstrækkelig, hvilket meddeles den anden ægtefælle. Hvis ægtefællen ikke reagerer, gøres der udlæg i de fælles aktiver. Den gældsatte ægtefælles andel i de fælles aktiver nedsættes med værdien af disse aktiver, når ægtefællen udtager dem til sine private aktiver, eller når formuefællesskabet opløses. Den anden ægtefælle kan dog senest ni dage efter meddelelsen om udlæg anmode om, at der ikke gøres udlæg i fælles aktiver, men i den gældsatte ægtefælles resterende aktiver, som den gældsatte ægtefælle modtager ved opløsningen af formuefællesskabet, i hvilket tilfælde udlægget vil medføre opløsning af formuefællesskabet og bodeling og herefter anvendelse af særejeordningen.

País Vasco (Baskerlandet): Hvis begge ægtefæller bor i provinserne Vizcaya, Aramaio eller Llodio, er ægteskabet omfattet af ordningen med fuldstændigt formuefællesskab (*régimen de comunicación foral de bienes*). Hvis kun en af ægtefællerne har regionalt statsborgerskab i Vizcaya, Aramaio eller Llodio, anvendes denne ordning, hvis det er ægtefællernes første fælles sædvanlige opholdssted, og i modsat fald anvendes ordningen på det sted, hvor ægteskabet blev indgået. I andre dele af Baskerlandet anvendes formueordningen med akkvisitionsfællesskab (*sociedad de gananciales*) som fastsat i den civile lovbog (artikel 127 ff. i den civile lovbog for den selvstyrende region Baskerlandet (*Ley de Derecho Civil Foral del País Vasco*)). Under ordningen med fuldstændigt formuefællesskab (*régimen de comunicación foral de bienes*) deles alle aktiver, rettigheder og aktier, uanset oprindelse, som tilhører en af ægtefællerne, og som er erhvervet på enhver vis, ligeligt mellem ægtefællerne. Dette gælder for aktiver, der er bragt ind i og erhvervet under ægteskabet, uanset hvor aktiverne befinder sig. På trods af denne i princippet fuldstændige karakter er der forskellige formuefællesskaber, afhængigt af årsagen til opløsningen. Hvis ægteskabet opløses ved en af ægtefællernes død, og der er børn i ægteskabet, er formuefællesskabet således fuldstændigt. Hvis ægteskabet derimod opløses som følge af en af ægtefællernes død, uden at der er børn i ægteskabet, eller hvis ægteskabet opløses af andre årsager (f.eks. skilsmisse), begrænses formuefællesskabet til fælles aktiver og aktiver, der er erhvervet mod vederlag, og omfatter ikke aktiver, der er bragt ind i ægteskabet, og aktiver, der er modtaget vederlagsfrit.

Galicien: formuefællesskab (*gananciales*) (artikel 171 i Galiciens regionale civile lovbog (*Ley de Derecho Civil de Galicia*)).

2 Hvordan kan ægtefæller tilrettelægge deres indbyrdes formueforhold? Hvilke formelle krav er der i dette tilfælde?

Ja.

Ægtefællerne kan vælge en formueordning og således ikke blive omfattet af ovennævnte standardordning. De skal i så fald indgå en ægtepagt i form af et officielt bekræftet dokument oprettet for notar (artikel 1280 og 1315 i den civile lovbog), som skal indføres i civilregistret. Notaren fremsender på dagen for indgåelsen af ægtepagten en elektronisk bekræftet kopi af det offentlige dokument til det kompetente civilregister med henblik på registrering af ægtepagten (artikel 60 i civilregisterloven (*Ley del Registro Civil*)).

Ægtefællerne kan ligeledes ændre deres formueordning under ægteskabet under overholdelse af de samme formkrav (artikel 1331 i den civile lovbog), men det må ikke berøre tredjemands rettigheder (artikel 1317 i den civile lovbog).

Dette er også muligt i de selvstyrende regioner, som har indført civile retlige bestemmelser for ægteskaber, nemlig artikel 231-10 ff. i den catalanske civile lovbog (*Código Civil de Cataluña*), artikel 3 i den baleariske civile lovbog (*Compilación de Derecho Civil de las Islas Baleares*) for Mallorca og Menorca (*capítulos*) og artikel 66 for Ibiza og Formentera (*espólits*), artikel 125 ff. i Baskerlandets civile lovbog (*Ley de Derecho Civil Vasco*), artikel 171 ff. i Galiciens civile lovbog (*Ley de Derecho Civil de Galicia*), artikel 185 i lovbogen for den selvstyrende region Aragonien (*Código de Derecho Foral de Aragón*) og lov nr. 78 ff. i den civile lovbog for den selvstyrende region Navarra (*Compilación del Derecho Civil Foral de Navarra*).

3 Er der begrænsninger for, hvordan ægtefæller kan tilrettelægge deres indbyrdes formueforhold?

Ægtefællerne kan frit vælge en af de formueordninger til regulering af deres formueforhold, der er fastsat i spansk civilret (hvor der redegøres nærmere for den gældende ordning for formueforholdet mellem ægtefæller, hvis der ikke er oprettet en ægtepagt, og for de øvrige formueordninger, som parterne kan vælge) eller i lovgivningen i enhver anden stat. De må dog aldrig aftale bestemmelser, der er i strid med loven eller sædeligheden, eller som begrænser ligestillingen af ægtefællernes rettigheder (artikel 1328 i den civile lovbog og artikel 14 i den spanske forfatning).

4 Hvilke retsvirkninger har skilsmisse, separation eller ægteskabsopløsning for formueforholdet mellem ægtefællerne?

Omstødelse af ægteskab, separation og skilsmisse bringer formueforholdet mellem ægtefællerne til ophør. Dette er fastsat i de forskellige bestemmelser vedrørende de forskellige formueordninger mellem ægtefæller (f.eks. artikel 1392 i den civile lovbog om ordningen med akkvisitionsfællesskab (*sociedad de gananciales*) eller artikel 1415 i den civile lovbog om ordningen med formuefællesskab (*régimen de participación*)).

Ordninger med akkvisitionsfællesskab (*regímenes de comunidad*) opløses efter den procedure, der er fastsat i den spanske civile retsplejelov (*Ley de enjuiciamiento civil*). I så fald skabes en form for formuefællesskab mellem ægtefællerne, der adskiller sig fra de andre ordninger for formueforholdet mellem ægtefæller og er underlagt en særlig juridisk ordning for formueforholdet mellem ægtefæller, så længe ovennævnte formuefællesskab består, og indtil formuefællesskabet deles i boslodder til ægtefællerne under opløsningen og bodelingen.

Akkvisitionsfællesskabet (*sociedad de gananciales*) kan opløses efter fælles overenskomst mellem ægtefællerne efter de nærmere bestemmelser i artikel 1392-1410 i den civile lovbog for en notar eller, hvis dette ikke er muligt, for den ret, der behandler sagen, i overensstemmelse med den spanske retsplejelov (artikel 806 ff.).

I forbindelse med ordningen med særeje (*régimen de separación de bienes*) er det ikke nødvendigt at opløse formueordningen, da ægtefællernes aktiver indgår som særeje. Aktiver, der tilhører begge ægtefæller lige fra begyndelsen, er omfattet af en samejeordning (*régimen de copropiedad*), der kører videre på de samme betingelser efter ugyldiggørelse, separation eller skilsmisse, uden at dette berører ægtefællernes mulighed for at kræve bodeling (som i alle sager med sameje).

5 Hvilke konsekvenser har det for formueforholdet mellem ægtefællerne, hvis en af dem afgår ved døden?

Dødsfald bringer ligeledes formueforholdet mellem ægtefællerne til ophør. Dette er fastsat i de forskellige bestemmelser vedrørende formueforholdet mellem ægtefæller (f.eks. artikel 1392 i den civile lovbog sammenholdt med lovbogens artikel 85 om ordningen med akkvisitionsfællesskab (*sociedad de gananciales*) eller artikel 1415 i den civile lovbog om ordningen med formuefællesskab (*régimen de participación*).

Den efterlevende ægtefælle har visse rettigheder, alt efter hvilken lov der finder anvendelse på skiftet, dog med forbehold af de testamentariske dispositioner, som den afdøde ægtefælle måtte have truffet. Tilsvarende har den anden ægtefælle visse rettigheder, hvis ægtefællen afgår ved døden uden testamente.

For at afgøre, hvilke civile retlige bestemmelser der skal anvendes:

— Når ægtefællerne har tilknytning til flere medlemsstater, følges bestemmelserne i artikel 36 i forordning (EU) nr. 650/2012, og når den lov, der skal anvendes i henhold til ovennævnte artikel, er spansk lov, følges de civile retlige bestemmelser i den pågældende selvstyrende region, afhængigt af den tilknytning, som den pågældende ægtefælle måtte have til en selvstyrende region, der har indført civile retlige bestemmelser på området.

— I tilfælde af arv uden en udenlandsk komponent er de rettigheder, der tildeles den efterlevende ægtefælle — også selv om arvesagen er omfattet af civile retlige bestemmelser om afdødes regionale statsborgerskab på dødstidspunktet — omfattet af samme lov som den, der regulerer virkningerne af ægteskabet, uden at dette berører tvangsarven til slægtninge i nedstigende linje (artikel 16 og artikel 9, stk. 8, i den civile lovbog).

Den efterlevende ægtefælles rettigheder analyseres nedenfor i lyset af de forskellige gældende civile retlige bestemmelser i Spanien, alt efter om afdøde har truffet dispositioner (normalt i testamente) eller er afgået ved døden uden testamente.

— Hvis afdøde har oprettet testamente:

Den civile lovbog finder anvendelse (medmindre gældende ret er lovgivningen i Aragonien, Catalonien, Balearerne, Navarra, Baskerlandet eller Galicien). Ifølge den civile lovbog har den efterlevende ægtefælle ret til det samme minimum, som hvis ægtefællen afgik ved døden uden testamente, dvs. brugsret til en tredjedel af aktiverne i boet, hvis der er børn eller slægtninge i nedstigende linje. Hvis der kun findes slægtninge i opstigende linje, har den efterlevende ægtefælle brugsret til halvdelen af boet. Hvis der ikke er nogen slægtninge i op- eller nedstigende linje, har den efterlevende ægtefælle brugsret til to tredjedele af boet (artikel 834 ff. i den civile lovbog).

Aragonien: Ved ægteskabets indgåelse får ægtefællerne brugsret (*usufructo de viudedad*) til alle den først afdødes ægtefælles aktiver (artikel 271 i den civile lovbog for den selvstyrende region Aragonien). Denne ret (der er omfattet af familieretten og ikke arveretten) indehaves af ægtefæller, der er omfattet af den aragonske ordning med formuefællesskab (*régimen económico matrimonial consorcial aragonés*), også selv om deres regionale statsborgerskab efterfølgende ændrer sig, med undtagelse af den tvangsarv, der er fastsat i arveretten. Den efterlevende har ligeledes brugsret, hvis den afdøde ægtefælle på dødstidspunktet havde regionalt statsborgerskab i den selvstyrende region Aragonien.

Balearerne: I Mallorca og Menorca har den efterlevende ægtefælle en universel brugsret, hvis arveladers forældre ikke lever mere. Brugsretten omfatter to tredjedele af aktiverne i boet, hvis arveladers forældre er i live, og halvdelen, hvis der er slægtninge i nedstigende linje (artikel 45 i den civile lovbog for den selvstyrende region Balearerne). I Ibiza og Formentera betragtes den efterlevende ægtefælle ikke som tvangsarving (*legitimario*).

Catalonien: Den efterlevende ægtefælle, som ikke har økonomiske ressourcer, har ret til en fjerdedel af aktiverne i boet (artikel 452-1 i den catalanske civile lovbog). Den efterlevende ægtefælle har også andre rettigheder over indbo i hjemmet, som tilhører ægtefællen, og som ikke medtages i boet (artikel 231-30 i den catalanske civile lovbog), og over den fælles bolig. Mere specifikt med hensyn til familiens bopæl finder begrebet sørgeår (*año de viudedad*) anvendelse, hvilket er den efterlevende ægtefælles ret til fortsat at benytte det fælles hjem og modtage midler fra boet til underhold ét år efter arveladers død (artikel 231-31 i den catalanske civile lovbog).

Galicien: Den efterlevende ægtefælle har brugsret til halvdelen af aktiverne i boet (artikel 228 ff. i Galiciens civile lovbog).

Navarra: Den efterlevende ægtefælle får en universel brugsret til alle afdødes aktiver og rettigheder ved ægtefællens død (forudsat at afdøde havde regionalt statsborgerskab i den selvstyrende region Navarra på dødstidspunktet) (*Ley 253 Fuero Nuevo de Navarra*).

País Vasco (Baskerlandet): Den efterlevende ægtefælle eller samlever har brugsret til halvdelen af alle afdødes aktiver, hvis der er slægtninge i nedstigende linje. Hvis der ikke er nogen slægtninge i nedstigende linje, har den efterlevende ægtefælle brugsret til to tredjedele af disse aktiver (artikel 52 i den civile lovbog for den selvstyrende region Baskerlandet). Denne bestemmelse finder ikke anvendelse i Ayala-dalen (kommunerne Ayala, Amurrio, Okondo og byerne Retes de Tudela, Santacoloma og Sojogut i kommunen Arteizinega, artikel 89 i den civile lovbog for den selvstyrende region Baskerlandet), hvor der er testamentarisk frihed. Den finder heller ikke anvendelse i Vizcaya, Aramaio og Llodio, hvor der fortsat gælder særlige regler for aktiver, der skal leveres tilbage til slægtninge i opstigende linje (*bienes troncales*) (artikel 61 ff. i den civile lovbog for den selvstyrende region Baskerlandet).

— Hvis afdøde ikke har oprettet testamente (intestatar):

Den civile lovbog (som finder anvendelse, medmindre den gældende lov er loven i Aragonien, Catalonien, Balearerne, Navarra, Baskerlandet eller Galicien): Den efterlevende ægtefælle har brugsret til en tredjedel af aktiverne i boet, hvis der er børn eller slægtninge i nedstigende linje, til halvdelen af aktiverne i boet, hvis der kun er slægtninge i opstigende linje, og ægtefællen er enearving, hvis der ikke er nogen slægtninge i op- eller nedstigende linje (artikel 834 ff. og artikel 944 i den civile lovbog).

Aragonien: Den efterlevende ægtefælle arver de aktiver, der ikke skal leveres tilbage til slægtninge i opstigende linje (*bienes no troncales*) efter slægtninge i opstigende linje, uden at dette berører den brugsret, der er nævnt i afsnittet vedrørende testamentsarv, som ægtefællen altid har (artikel 517 i lovbogen for den selvstyrende region Aragonien). De såkaldte "*bienes troncales*" er aktiver, der har stået i hjemmet eller hos den afdødes familie i to generationer umiddelbart forud for afdødes generation, uanset deres oprindelse eller erhvervelsesmåden, og aktiver, der er overdraget vederlagsfrit til den afdøde af afdødes slægtninge i opstigende linje eller slægtninge til og med sjette led. Disse aktiver overføres til bestemte slægtninge (*parientes troncales*) som defineret i artikel 526 i lovbogen for den selvstyrende region Aragonien.

Balearerne: Bestemmelserne i den civile lovbog (jf. ovenfor) finder anvendelse, idet den efterlevende ægtefælle i Mallorca og Menorca stadig har en universel brugsret, hvis arveladers forældre ikke lever mere, og en brugsret til to tredjedele af aktiverne i boet, hvis arveladers forældre er i live, eller til halvdelen, hvis der er slægtninge i nedstigende linje.

Catalonien: Hvis der ikke er nogen slægtninge i nedstigende linje, arver den efterlevende ægtefælle alle aktiverne i boet før arveladers slægtninge i opstigende linje (artikel 441-2 og 442-3 i den catalanske civile lovbog). Hvis den afdøde ægtefælle efterlader børn eller slægtninge i nedstigende linje, har den efterlevende ægtefælle en universel brugsret til aktiverne i boet (artikel 441-2 og 442-3 i den catalanske civile lovbog).

Galicien: Den ordning, der er fastsat i den civile lovbog (artikel 267 i Galiciens civile lovbog), finder anvendelse.

Navarra: Den efterlevende ægtefælle arver de såkaldte "*bienes no troncales*" efter søskende og slægtninge i opstigende linje. Med hensyn til "*bienes troncales*" får den efterlevende ægtefælle en universel brugsret til alle afdødes aktiver og rettigheder ved ægtefællens død (forudsat at afdøde havde regionalt statsborgerskab i den selvstyrende region Navarra på dødstidspunktet) (*Ley 304 ss Fuero Nuevo de Navarra*).

País Vasco (Baskerlandet): Med hensyn til "*bienes troncales*" kan de to ægtefæller eller samlevere kun arve fast ejendom, som ægtefællerne har erhvervet under ægteskabet (artikel 66 i den civile lovbog for den selvstyrende region Baskerlandet). Med hensyn til "*bienes no troncales*" arver den efterlevende ægtefælle, hvis der ikke er nogen slægtninge i nedstigende linje (artikel 110 ff. i den civile lovbog for den selvstyrende region Baskerlandet).

6 Hvilken myndighed har kompetence til at træffe afgørelse i en sag vedrørende formueforholdet mellem ægtefæller?

Førsteinstansretten (*Juzgado de Primera Instancia*) har kompetence til at påkende sager om ugyldighed, separation eller skilsmisse eller om opløsning af formueordningen af en af de fastsatte civile retlige grunde (artikel 807 i den civile retsplejelov).

I retskredse med særlige familieretlige domstole har disse domstole kompetence til at behandle sager om opløsning af formueordningen mellem ægtefællerne og bodeling, selv om det ikke følger af en forudgående sag om ugyldighed, separation eller skilsmisse.

7 Hvilke virkninger har formueforholdet mellem ægtefæller for retsstillingen mellem en ægtefælle og en tredjepart?

Generelt og ifølge de almindelige civile retlige bestemmelser fastslår artikel 1373 i den civile lovbog, at den enkelte ægtefælle hæfter for sin egen gæld i forhold til tredjemand med sin personlige formue, men hvis ægtefællens personlige formue ikke er tilstrækkelig til at indfri gælden, kan kreditor (tredjemand) begære udlæg i fælles aktiver. På denne baggrund kan den ikkegældsatte ægtefælle kræve, at der i stedet for at gøre udlæg i fælles aktiver gøres udlæg i den gældsatte ægtefælles andel af formuefællesskabet, i hvilket tilfælde udlægget vil medføre opløsning af akkvisitionsfællesskabet (*Sociedad de gananciales*).

Den civile retsplejelov indeholder en tilsvarende bestemmelse om fuldbyrdelse, når gælden er personlig, og akkvisitionsfællesskabet alligevel hæfter for gælden.

I henhold til artikel 1365 i den civile lovbog kan de fælles aktiver anvendes til at indfri gæld til kreditor (tredjemand), der er stiftet af en af ægtefællerne: 1. i forbindelse med den daglige husførelse (*potestad doméstica*) eller forvaltningen eller afhændelsen af fælles aktiver efter loven eller en ægtepagt og 2. i forbindelse med ægtefællernes udøvelse af deres erhverv, håndværk eller fag eller daglige forvaltning af deres personlige ejendom.

Handelsloven (*Código de Comercio*) indeholder også bestemmelser om de situationer, hvor den ene af ægtefællerne er erhvervsdrivende.

Med hensyn til sikkerhedsstillelse i eller overdragelse af fælles ejendom er begge ægtefællers samtykke påkrævet, medmindre andet er fastsat i ægtepagten. Hvis overdragelsen var vederlagsfri (f.eks. en gave), er en overdragelse, der kun er foretaget af den ene af ægtefællerne, ugyldig.

Af hensyn til handelssikkerheden fastslås det imidlertid i den civile lovbog, at forvaltning af aktiver og overdragelse af penge eller værdipapirer er gyldige dispositioner, når de foretages af den ægtefælle, i hvis navn de er registreret, eller som ejer dem.

Med hensyn til registreret fast ejendom skal ægtefællernes navn og formueforholdet mellem ægtefællerne angives, således at tredjemand kan finde disse oplysninger i ejendomsregistret, således at ejendommen kan registreres i ægtefællens navn, og den erhvervede ret får virkninger for de nuværende eller fremtidige rettigheder under formueordningen. Hvis registret ikke indeholder oplysninger herom, bevarer den tredjemand, der handler i god tro og erhverver ejendom mod vederlag fra den person, der ifølge registret har ret til at overdrage den, ejendomsretten til den erhvervede ejendom.

8 En kort beskrivelse af proceduren for opdeling, herunder deling, fordeling og afvikling, af formueforholdet mellem ægtefæller i denne medlemsstat.

Reglerne for denne procedure er fastsat i artikel 806 ff. i den civile retsplejelov (*Ley de Enjuiciamiento Civil*). Den omfatter følgende trin:

a) Udarbejdelse af en fortegnelse over aktiverne i formuefællesskabet.

Denne fase kan gennemføres samtidig med sager om ugyldighed, separation eller skilsmisse eller opløsning af formueordningen mellem ægtefællerne, selv om den i praksis finder sted, når der er truffet endelig afgørelse om opløsning af formueordningen.

Anmodningen skal ledsages af et forslag til fortegnelse. Der afholdes møde med en justitssekretær (*Ltrado de la Administración de Justicia*), hvor fortegnelsen udarbejdes i fællesskab på grundlag af forslaget. I tilfælde af uenighed om et aktiv skal der gives møde for en dommer, som træffer en afgørelse, der kan appelleres.

b) Bodeling.

Denne fase kan først indledes, når afgørelsen om opløsning af formueordningen er endelig. Den indledes med et forslag til bodeling og møde for justitssekretæren, således at ægtefællerne kan nå til enighed om betaling af den godtgørelse og tilbagebetaling, som de skal have, og en forholdsmæssig deling af de resterende aktiver i boslodder.

Hvis der ikke kan opnås enighed, udpeges en bobestyrer (*contador partidor*) til at gennemføre bodelingen. Når forslaget er udarbejdet, kan ægtefællerne acceptere det eller gøre indsigelse, og i så fald indbringes sagen for domstolene, som træffer en afgørelse, der kan appelleres.

c) Overdragelse af aktiver og opførelse i ejendomsregistret.

Når bodelingen er endelig godkendt, og boslodderne er fastsat, skal justitssekretæren udlevere aktiverne og udstede adkomstdokumenter til begge ægtefæller.

Ud over denne procedure findes der en forenklet procedure for notar, hvis bodelingen sker efter fælles overenskomst mellem ægtefællerne eller mellem den efterlevende ægtefælle og arvingerne efter den afdøde i overensstemmelse med bestemmelserne i den civile lovbog.

Hvis bodelingen omfatter fast ejendom, kan både den bekræftede kopi af afgørelsen om godkendelse af bodelingen og afgørelsen om bodelingen eller det offentlige dokument om opløsning af formuefællesskabet opføres i ejendomsregistret i begge tilfælde.

9 Hvilken procedure og hvilke dokumenter eller oplysninger kræves der normalt for at registrere fast ejendom?

Dokumenter og aftaler vedrørende ejerskab og andre tinglige rettigheder vedrørende fast ejendom kan indføres i ejendomsregistret (*Registro de la Propiedad*). Disse dokumenter skal oprettes for notar og indgives til ejendomsregistret på det sted, hvor den faste ejendom er beliggende, og herefter skal der betales skatter og afgifter.

De skal forelægges som officielt bekræftede dokumenter ledsaget af en attest fra det spanske civilregister (hvis ægteskabet blev registreret dér) med en bekræftelse af formueordningens ophør, således at den kan få retsvirkning over for tredjemand. Hvis det originale dokument er udstedt i udlandet, skal det legaliseres og eventuelt oversættes, hvis civilregistret anmoder herom. Denne ordning finder ikke anvendelse på juridiske dokumenter og retsafgørelser, der er omfattet af EU-regler, og som anvendes i overensstemmelse med disse regler.

Sidste opdatering: 01/02/2023

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af EJM-kontaktpunkterne. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Hverken ERN eller Kommissionen påtager sig noget ansvar for oplysninger og data, der er indeholdt i eller henvises til i dette dokument. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.